



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Γραφείο Προέδρου Οικονομικής Επιτροπής
Ταχ. Δ/ση: ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
264 41 Πάτρα
Πληροφορίες: Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα
Τηλέφωνο: 2613 613517-8
e-mail: koin.oik@pde.gov.gr

Αριθ.Αποφ. 331/2023

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ 13

13^η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ (ΜΕΣΩ ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ)

ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στην Πάτρα σήμερα, την 22^α Μαρτίου 2023 ημέρα Τετάρτη και ώρα 13.00 πραγματοποιήθηκε τακτική συνεδρίαση μέσω τηλεδιάσκεψης (e:Presence.gov.gr), της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ύστερα από την υπ' αριθμ. πρωτ.: ΠΔΕ/ΓΠΟΕ/87211/448/17-03-2023 πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία εκδόθηκε νομότυπα και δόθηκε σε όλα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της Επιτροπής. Στη συνεδρίαση συμμετείχαν επί του συνόλου έντεκα (11) μελών τα παρακάτω μέλη:

- 1) Φίλιας Ανδρέας - Πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής
- 2) Δημητρογιάννης Λάμπρος – Αντιπρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής
- 3) Μαυρομάτης Αθανάσιος - τακτικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 4) Κοροβέσης Νικόλαος - τακτικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 5) Γιαννόπουλος Βασίλειος - τακτικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 6) Κατσαρή – Μαυραγάνη Κωνσταντούλα - τακτικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 7) Μωραΐτης Νικόλαος - τακτικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 8) Βούλγαρη - Πολονύφη Αμαλία - αναπληρωματικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 9) Δριβίλας Δημήτριος - αναπληρωματικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 10) Αγγελόπουλος Γεώργιος - αναπληρωματικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής
- 11) Κωστακόπουλος Χρήστος - αναπληρωματικό μέλος της Οικονομικής Επιτροπής

Τη συνεδρίαση παρακολούθησε ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κ. Τελώνης Γεώργιος.

Χρέη γραμματέων άσκησαν η Καρακωνσταντή Μαρία – Ηλίζα και η Τσούμα Βασιλική, υπάλληλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ.:220297/3772/02-09-2020 (ΑΔΑ: ΩΦΟΚ7Λ6-Χ15) απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας.

Αφού διαπιστώθηκε η νόμιμη απαρτία ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Ακολούθως ο Πρόεδρος έθεσε προς συζήτηση το **20^ο θέμα ημερήσιας διάταξης** με τίτλο: «Περί ασκήσεως ή μη του ενδίκου μέσου της αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της υπ' αριθ. Α449/2022 τελεσίδικης Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών (Τμ. Α' Τριμελές), που αφορά την απόρριψη της έφεσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά των εφεσίβλητων Ζαχαρούλας Φραγκούδη του Σταύρου κ.λ.π. (συν.4), σχετικά με την καταβολή αποζημίωσης, ως χρηματική ικανοποίηση για τη ψυχική οδύνη που υπέστησαν από το θάνατο συγγενικού τους προσώπου κατά την καταστροφική πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στις 24-08-2007 στην Τ/Κ Αρτέμιδας Δήμου Ζαχάρως Π.Ε. Ηλείας».

Ο Πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής προκειμένου να ενημερώσει τα μέλη της Επιτροπής παρέθεσε την υπ' αριθμ. πρωτ.:**ΠΔΕ/ΔΠΠ/81608/746/14-03-2023** εισήγηση του Αντιπεριφερειάρχη της Π.Ε. Ηλείας της Π.Δ.Ε. κ. Γιαννόπουλου Βασιλείου / Αυτοτελής Δ/ση Πολιτικής Προστασίας της Π.Δ.Ε. – Τμήμα Πολιτικής Προστασίας της Π.Ε. Ηλείας, η οποία αναφέρει αναλυτικά τα κάτωθι:

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 186 του Ν.3852/2010 « Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης » (ΦΕΚ 87/Τα . Α/7-6-2010) όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει .
2. Τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 4625/2019 «Ρύθμιση οικονομικών θεμάτων ΟΤΑ» (ΦΕΚ 139/Α/31-8-2019).
3. Το άρθρο 65 του Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/Α/2014) « Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας (Ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) & Δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.
4. Τις διατάξεις των άρθρων 75-77 του κεφαλαίου Γ «Έλεγχος για εκκαθάριση και πληρωμή δαπανών Δημοσίου» του Ν. 4446/2016 (ΦΕΚ 240 Α) «Πτωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη, Τέλη-Παράβολα, Οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών, Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 και λοιπές διατάξεις».
5. Τις διατάξεις του Π.Δ. 80/2016 (ΦΕΚ 145Α) « Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες ».
6. Την εγκύκλιο 2/100018/0026/30-12-2016 (ΑΔΑ ΨΒΞΒΗ-ΔΤΗ) του Υπουργείου Οικονομικών «Κοινοποίηση διατάξεων σχετικά με την ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες και παροχή οδηγιών.
7. Τις Α) Την υπ' αριθ. 88897/18-5-2018 απόφαση του συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Τροποποίηση - Συμπλήρωση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» (ΦΕΚ 2070/Β/7-6-2018) με την οποία συμπληρώνεται η υπ' αριθ. 248595/27-12/2019 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου , Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» (ΦΕΚ4309 Β'/30-12-2016) .Β) Την υπ' αριθ. 165633/8-8-2017 απόφαση του συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της

Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» (ΦΕΚ 2953/Β'/29-8-2017) με την οποία τροποποιείται η υπ' αριθ. 248595/27-12-2019 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» (ΦΕΚ 4309/Β'/30-12-2016).

8. Την υπ' αριθ. 313/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών, με την οποία ανακηρύχθηκαν ο Περιφερειάρχης και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της ΠΔΕ για την περίοδο 2019-2023 και το από 29/08/2019 πρακτικό ορκωμοσίας Περιφερειακού Συμβουλίου περιφερειακής περιόδου από 1-9-2019 έως και 31-12-2023.

9. Την Εγκύκλιο 6/17-4-2013 (ΑΔΑ ΒΕΑΑΝ-ΨΒΤ) του Υπουργού Εσωτερικών με την οποία παρέχονται οδηγίες για τη εφαρμογή των διατάξεων του ΠΔ 7/2013 σε θέματα έργων και μελετών & υπηρεσιών του Ν. 3316/2005, αρμοδιότητας των Περιφερειών Τις διατάξεις των άρθρων 65 και 68 του υποκεφαλαίου 1 «Έλεγχος δεσμεύσεων» του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 τ.Α') «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»

10. Τις διατάξεις του Π.Δ 80/2016 (ΦΕΚ 145τ.Α') «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες»

11. Την υπ' αριθ. ΠΔΕ/ΔΔ/9456/193/14-01-2022 ΦΕΚ 26/Υ.Ο.Δ.Δ./20-01-2022 Απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας περί «Ορισμού Προέδρου και μελών Οικονομικής Επιτροπής της ΠΔΕ»

12. Την υπ' αριθ. 267572/3617/12-9-2019 Απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας περί «Αναπλήρωσης Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας», ΦΕΚ 3667/Β/3-10-2019.

13. Την υπ' αριθ. ΠΔΕ/ΔΔ/9405/190/13-01-2022 απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 141/τ. Β/20-01-2022) Περί «Μεταβίβασης άσκησης αρμοδιοτήτων στους Αντιπεριφερειάρχες και σε εκλεγμένους Περιφερειακούς Συμβούλους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας».

14. Την υπ' αριθ. ΠΔΕ/ΔΔ/9406/191/13-01-2022 απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 27/τ. Υ.Ο.Δ.Δ./20-01-2022) Περί «Ορισμού Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», καθώς και την υπ' αριθ. ΠΔΕ/ΔΔ/412911/6151/30-12-2022 απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 1220/τ. Υ.Ο.Δ.Δ./31-12-2022) περί «Παράτασης προθεσμίας θητείας των Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας».

15. Την υπ' αριθ. 85/20-12-2022 (ΑΔΑ:ΨΘ407Λ6-6Λ9) Απόφαση (24η Συνεδρίαση) του Περιφερειακού Συμβουλίου, αναφορικά με την «Έγκριση προϋπολογισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας οικονομικού έτους 2023.

16. Το υπ. αρ. πρωτ. 2/52145/0026 από 01/07/2014 έγγραφο της 26ης Δ/νσης Συντονισμού & Ελέγχου Εφαρμογής Δημ/κών Διατάξεων/ Γενικής Δ/νσης Δημοσιονομικών Ελέγχων/ Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους/ Γενική Γραμματεία Δημ/κής Πολιτικής/ Υπουργείου Οικονομικών με θέμα «Πληρωμή Δαπανών Πολιτικής Προστασίας».(Α.Δ.Α.:7ΡΝΩΗ-ΨΟ2).

17. Το υπ. αριθμ. πρωτ. 2/100018/0026/30-12-2016 (ΑΔΑ: ΨΒΞΒΗ-ΔΤΗ) έγγραφο Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

18. Το υπ. αριθ. πρωτ. ΠΔΕ/ΓΑΗ/57570/251/20-02-2023 έγγραφο του Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηλείας με συνημμένη την υπ' αριθμ. Α449/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πατρών.

19. Το υπ' αριθ. πρωτ. ΠΔΕ/ΔΠΠ/63157/585/24-02-2023 Αίτημα δέσμευσης πίστωσης προς Διατάκτη της ΠΔΕ.

Σας γνωρίζουμε ότι :

Με το παραπάνω σχετικό (α), μας διαβιβάστηκε η από 10-03-2023 Γνωμοδότηση του πληρεξούσιου Δικηγόρου Γεώργιου Κονταξή και αφορά την γνωμοδότηση περί της ασκήσεως του ενδίκου μέσου της αναίρεσης κατά της υπ' αριθ. Α449/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών.

1) Υπάρχει καταλυτική ημερομηνία για κατάθεση αίτησης αναίρεσης κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας η οποία είναι έως 10-04-2023.

2) Η Π.Δ.Ε./Π.Ε. Ηλείας δεν διαθέτει Νομική Υπηρεσία, ενώ σύμφωνα με τα παραπάνω συντρέχει αναγκαιότητα προάσπισης των συμφερόντων της (ως καθολικού διάδοχου της τέως Ν.Α. Ηλείας) στις ανωτέρω σχετικές δικαστικές υποθέσεις.

3) Στην από 10-03-2023 Γνωμοδότηση του πληρεξούσιου Δικηγόρου Γεώργιου Κονταξή, πέραν των άλλων περιγράφεται σαφέστατα ότι:

..... Α. Α.1 Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρ. 52 του π.δ 18/1989...«3. Η αίτηση αναίρεσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Το απαράδεκτο του προηγούμενου εδαφίου καλύπτεται, εάν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης περιέλθει εγγράφως σε γνώση του

δικαστηρίου με πρωτοβουλία του διαδίκου, ακόμη και αν δεν γίνεται επίκλησή της στο εισαγωγικό δικόγραφο, απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, που είναι αντίθετη προς την προσβαλλόμενη απόφαση (Η παρ.3 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 15 παρ.2 Ν.4446/2016,ΦΕΚ Α 240/22.12.2016) .»

2. Επίσης κατά τα οριζόμενα του άρθρου 2 του Ν.3900/2010... « Κατ' αποφάσεως διοικητικού δικαστηρίου που κρίνει διάταξη τυπικού νόμου αντισυνταγματική ή αντίθετη σε άλλη υπερνομοθετική διάταξη, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, χωρεί ενώπιον αυτού, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, αίτηση αναιρέσεως, αν πρόκειται για διαφορά ουσίας, ή έφεση, αν πρόκειται για ακυρωτική διαφορά.....».

3. Σύμφωνα με το άρθρο 176§ 1 εδ. ι' του Ν. 3852/2010,... « η οικονομική επιτροπή είναι αρμόδια για «Την απόφαση για την άσκηση ή μη όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά (Η περίπτωση ι` αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 54 του Ν. 4447/2016 ΦΕΚ Α 241)».

Επίσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 176 του Ν. 3852/2010... «Για τις περιπτώσεις ι` και ια` της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ. (Οι λέξεις της «περίπτωσης ια` αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις «της περίπτωσης ιβ` με το άρθρο 27 Ν.4483/2017,ΦΕΚ Α 107/31.7.2017).

Β. Επί της από 14-7-2011 (αρ. καταχ. βιβλίου ΑΓ25/15-7-2011) αγωγής των τότε εναγόντων εκδόθηκε η υπ' αριθ. Α422/2019 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πύργου με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή η αγωγή και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ως οιονεί καθολικού διαδόχου της καταργηθείσας Ν.Α Ηλείας), να καταβάλει αλληλέγγυα και εις ολόκληρον με τους Ελληνικό Δημόσιο και Δήμο Ζαχάρως, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση, τα ποσά που αναφέρονται λεπτομερώς στο διατακτικό αυτής.

Γ. Στην συνέχεια η Π.Δ.Ελλάδος ως οιονεί καθολικός διάδοχος της καταργηθείσας Ν.Α Ηλείας άσκησε την από 9-12-2019 (ΑΒΕΜ: ΕΦ416/23-12-2019) Έφεσή της στρεφόμενη εναντίον των: 1) Φραγκούδη Ζαχαρούλας του Σταύρου και της Δέσπως, χήρας Κρέσπη Αντωνίου, 2) Της Κρέσπη Δέσποινας του Αντωνίου, 3) Του Κρέσπη Γεωργίου του Αντωνίου, κατοίκων απάντων Ζαχάρως Ηλείας και 4) Του Κρέσπη Δημητρίου του Γεωργίου, κατοίκου Οινοφοίτων Βοιωτίας και εναντίον της υπ' αριθμ. Α422/2019 οριστικής απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πύργου. Έφεση επίσης άσκησε ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πατρών ο Δήμος Ζαχάρως, ενώ οι αντίδικοι άσκησαν αντέφεση.

Την 21-1-2022 ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών συνεδικάσθησαν οι ανωτέρω εφέσεις και η αντέφεση και εξεδόθη η υπ. αριθμ. Α449/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πατρών (Τμήμα Α' Τριμελές).

Δ. Το Δευτεροβάθμιο Δικαστήριο με την ως άνω Α449/2022 απόφαση του ΕΚΡΙΝΕ ότι πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες οι συνεκδικασθείσες εφέσεις που είχαν ασκηθεί από την Π.Δ.Ελλάδος και το Δήμο Ζαχάρως, αφού έλαβε ειδικότερα υπόψη: τις τραγικές συνθήκες υπό τις οποίες επήλθε ο θάνατος του Αντωνίου Κρέσπη, 2) Την ηλικία του (ετών 49) και 3) την έλλειψη συντρέχοντος πταισμάτος του, 4) το βαθμό συγγενείας του με τους ενάγοντες, 5) την ηλικία των εναγόντων και 6) την βαθύτατη θλίψη και τον πόνο που δοκίμασαν εξαιτίας του θανάτου του.

Ε. Επειδή στο άρθρο 105 ΕισΝΑΚ ορίζεται ότι «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος [...]». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση γεννάται όχι μόνον από την έκδοση μη νόμιμης εκτελεστής διοικητικής πράξης ή από τη μη νόμιμη παράλειψη έκδοσης τέτοιας πράξης, αλλά και από μη νόμιμες υλικές ενέργειες των οργάνων του Δημοσίου ή από παραλείψεις οφειλόμενων νόμιμων υλικών ενεργειών αυτών, εφόσον οι υλικές αυτές ενέργειες ή παραλείψεις συνάπτονται με την οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών. Εξάλλου, υπάρχει ευθύνη του Δημοσίου, τηρούμενων και των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου, όχι μόνον όταν με πράξη ή παράλειψη οργάνου του παραβιάζεται συγκεκριμένη διάταξη νόμου, αλλά και όταν παραλείπονται τα ιδιαίτερα καθήκοντα και υποχρεώσεις που προσιδιάζουν στη συγκεκριμένη υπηρεσία και προσδιορίζονται από την κείμενη εν γένει νομοθεσία, τα διδάγματα της κοινής πείρας και τις αρχές της καλής πίστης (βλ. Σ.τ.Ε. 2796/2006 7μελούς. 2741/2007, 1019/2008). Ο κατά τα ανωτέρω παράνομος χαρακτήρας της ζημιογόνου πράξης, παράλειψης ή υλικής ενέργειας αρκεί για να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη του Δημοσίου, χωρίς να απαιτείται και η διαπίστωση πταισματος του οργάνου του (βλ. Σ.τ.Ε. 1413/2006 7μελούς). Απαραίτητη, πάντως, προϋπόθεση για την επιδίκαση αποζημίωσης είναι, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου

μεταξύ της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψης υλικής ενέργειας του δημόσιου οργάνου και της ζημίας που επήλθε. Αιτιώδης δε σύνδεσμος υπάρχει όταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, η πράξη ή η παράλειψη είναι επαρκώς ικανή (πρόσφορη) και μπορεί αντικειμενικά κατά τη συνήθη και κανονική πορεία των πραγμάτων και χωρίς τη μεσολάβηση άλλου περιστατικού να επιφέρει τη ζημία και την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση (βλ. Σ.τ.Ε. 1024/2005, 334/2008 7μελούς, 322/2009 7μελούς, 473/2011, πρβ. Α.Π. 425/2006). Δεν αποκλείεται καταρχήν η ύπαρξη του αιτιώδους συνδέσμου από το γεγονός ότι στο αποτέλεσμα συνετέλεσε και συνυπαιτιότητα του βλαβέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος (βλ. Σ.τ.Ε. 473/2011, πρβ. Α.Π. 1653/2001, 53/2006).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα, το οποίο εφαρμόζεται και στη διοικητική δίκη, σε περίπτωση αδικοπραξίας κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογο κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης [ΣτΕ 1246/2010, 3784/2009, 2521/2008, 2736/2007 κ.α.] ή, σε περίπτωση θανατώσεως προσώπου, λόγω ψυχικής οδύνης, δηλαδή χρηματική ικανοποίηση ανάλογη με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως.

Η νομοθετική αυτή διάταξη είναι σύμφωνη κατά το περιεχόμενό της με την αρχή της αναλογικότητας, εξειδικεύοντάς την σε ότι αφορά το ζήτημα του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως (ΑΕΔ 25/2010).

Ειδικότερα, με τη διάταξη αυτή παρέχεται στο δικαστήριο της ουσίας η εξουσία, αφού εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως και με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής, να επιδικάσει χρηματική ικανοποίηση και να καθορίσει το εύλογο ποσό αυτής, αν κρίνει ότι επήλθε ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη (ΣτΕ 410/2016, 3539/2015, 2507/2014, 4100/2012, 4133/2011 7μ. κ.α.). Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης αποσκοπεί στην ηθική παρηγοριά και την ψυχική ανακούφιση των μελών της οικογένειας του θανόντος, όσο αυτό είναι δυνατό, από τον πόνο που δοκιμάζουν κατά το χρόνο του θανάτου του (ΣτΕ 3329/2014, 1405/2013, 3218/2009, 2100/2006). Με τη διάταξη του τρίτου εδαφίου του άρθρου 932 του Α.Κ. δεν ορίζεται ευθέως ο κύκλος των προσώπων που μπορούν να ζητήσουν χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, προφανώς διότι ο νομοθέτης δεν θέλησε να διαγράψει δεσμευτικώς τα όρια ενός θεσμού, ο οποίος από τη φύση του υφίσταται αναγκαίως τις επιδράσεις από τις κοινωνικές διαφοροποιήσεις στη διαδρομή του χρόνου. Κατά τη σαφή, όμως, έννοια της διατάξεως αυτής, που απορρέει από το σκοπό της θεσπίσεώς της, στην οικογένεια του θύματος περιλαμβάνονται οι εγγύτεροι και στενώς συνδεόμενοι με τον θανατωθέντα συγγενείς, που δοκιμάστηκαν ψυχικώς από την απώλειά του και στην ανακούφιση του πόνου των οποίων στοχεύει η εν λόγω διάταξη (ΣτΕ 3552/2014, 1405/2013, 2986/2009), αδιαφόρως του αν συγκατοικούσαν ή διέμεναν χωριστά, υπό την αυτονόητη, πάντως, προϋπόθεση της υπάρξεως, κατά την εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας, αισθημάτων αγάπης και στοργής μεταξύ του μέλους της οικογένειας και του θανόντος, όταν αυτός ήταν στη ζωή (ΣτΕ 3329/2014, 1405/2013, 2100/2006). Για τον υπολογισμό δε του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ιδίως τις συνθήκες υπό τις οποίες επήλθε ο θάνατος και το βαθμό της ψυχικής συγκινήσεως που αυτός προκάλεσε στο συγκεκριμένο μέλος της οικογένειας του θανόντος, αναλόγως της ηλικίας του, της προσωπικότητάς του, της καταστάσεως της υγείας του, κτλ. (ΣτΕ 3329/2014, 1405/2013, 2100/2006). Η λήψη υπόψη από το δικαστήριο της ουσίας, για τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης, πραγματικών περιστατικών που δεν ήταν επιτρεπτό να συνεκτιμηθούν για το σχηματισμό της κρίσεως αυτής ή η παράλειψή του να συνεκτιμήσει πραγματικά περιστατικά που είχαν τεθεί υπόψη του, τα οποία επιδρούν στον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης, ελέγχεται κατ' αναίρεση [ΣτΕ 523, 1183/2014, 1405, 1398/2013, 4133/2011 (7μ.) κ.α.]. Αντιθέτως, η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, επήλθε ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη, καθώς και ο προσδιορισμός από αυτό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο, δοθέντος ότι σχηματίζεται από την εκτίμηση πραγματικών περιστατικών και χωρίς υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια, ώστε να μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου. Κατ' εξαίρεση, ο προσδιορισμός του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης που καθορίζεται από το δικαστήριο της ουσίας υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο για παράβαση της διατάξεως του άρθρου 932 του Α.Κ., μόνο αν κριθεί ότι το δικαστήριο υπερέβη τα ακραία όρια της διαγραφόμενης από την εν λόγω διάταξη εξουσίας του. [ΣτΕ 3329/2014, 4133/2011 7μ., 424/2012, 1219/2012, 4100/2012].

Περαιτέρω από την όλη δομή του Συντάγματος και ιδίως από τα άρθρα 2 παρ. 1 και 25 αυτού συνάγεται ως γενική αρχή και δη αυξημένης τυπικής ισχύος, ότι η έννομη συνέπεια, η οποία είτε προβλέπεται από τον κοινό νομοθέτη *in abstracto*, είτε απαγγέλλεται σε συγκεκριμένη περίπτωση από δικαστικό ή διοικητικό όργανο, πρέπει να τελεί σε σχέση ανεκτής αναλογίας προς το πραγματικό του οικείου κανόνα δικαίου, ήτοι να μην υπερβαίνει τα ακραία ανεκτά όρια, κατά την κοινή περί δικαίου συνείδηση σε ορισμένο τόπο και χρόνο, όπως αποτυπώνεται με τη συνήθη πρακτική των δικαστηρίων. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 932 Α.Κ. χρηματική ικανοποίηση λόγω

ηθικής βλάβης αποφασίζεται αναιρετικώς κατ' αρχήν ανελέγκτως από το ουσιαστικό δικαστήριο, με βάση τους ισχυρισμούς και τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία θέτουν στην διάθεσή του οι διάδικοι. Πλην όμως, επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση, να τηρείται κατά τον καθορισμό του επιδικαζόμενου ποσού η αρχή της αναλογικότητας υπό την εκτεθείσα έννοια, ήτοι να μην υπερβαίνει η σχετική κρίση τα ακραία όρια της διακριτικής ευχέρειας, πράγμα το οποίο, αν συμβαίνει, ελέγχεται ως παραβίαση της ανωτέρω γενικής νομικής αρχής (Ολ. ΑΠ 9/2015, ΑΠ 1043/2014).

Ως προς το στοιχείο του «ευλόγου» της χρηματικής ικανοποίησης η κρατήσασα στην πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου γνώμη έχει ως εξής: «Κατά την έννοια του άρθρου 932 του ΑΚ, το δικαστήριο της ουσίας, αφού δεχθεί ότι συνεπεία της αδικοπραξίας προκλήθηκε σε κάποιο πρόσωπο ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη καθορίζει στη συνέχεια το ύψος της οφειλόμενης γι' αυτήν χρηματικής ικανοποίησης, με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και της λογικής, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ως κριτήρια; το είδος της προσβολής, την έκταση της βλάβης, τις συνθήκες τέλεσης της αδικοπραξίας, τη βαρύτητα του πταίσματος του υποχρέου, το τυχόν συντρέχον πταίσμα του δικαιούχου και την οικονομική και κοινωνική κατάσταση των διαδίκων μερών». (Βλ. Ολ. ΑΠ 9/2015).

Κριτήρια για τον καθορισμό της ύψους της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης αποτελούν οι περιστάσεις της υποθέσεως, η ηλικία και η προσωπική κατάσταση του θύματος, ο ψυχικός σύνδεσμος με τους αιτούμενους χρηματική ικανοποίηση, ο βαθμός πταίσματος του οργάνου του Δημοσίου, η συνυπαιτιότητα του παθόντος, η μετέπειτα στάση του ζημιώσαντος, η οικονομική θέση των μερών - ειδικά, όμως, όταν υπόχρεο σε αποζημίωση είναι το Δημόσιο ή ν.π.δ.δ. δεν αποτελεί κριτήριο η οικονομική τους θέση, ούτε συναρτάται, καταρχήν, το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης προς την εκάστοτε δημοσιονομική κατάσταση του Δημοσίου [ΣτΕ 1717/2016 σκέψη 5, 3329/2014 σκέψη 4, 1405/2013, 3839/2012 (7μ.), 4988/2012, 1243/2010, 2579/2006].

Τέλος, ασφαλές κριτήριο για την επιμέτρηση του εύλογου ποσού χρηματικής ικανοποίησης είναι ο σκοπός που αυτή επιτελεί, ο οποίος είναι η ψυχική ανακούφιση και ηθική παρηγοριά του ζημιωθέντος και όχι η αποκατάσταση της περιουσιακής του ζημίας και πολύ περισσότερο ο πλουτισμός του [ΟΛΑΠ 6/2009, 43/2005 ΣτΕ 2559/2007, ΔΕΑ 1690/2011 κ.α.]. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, επιδικάζεται εύλογο ποσό αποζημίωσης, κατ' ορθή εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 932 ΑΚ, που δεν θα πρέπει, δια της επιδικάσεως ενός ποσού ως χρηματικής ικανοποίησης, να οδηγεί ούτε στον πλουτισμό του δικαιούχου της ικανοποίησης ούτε στην οικονομική καταρράκωση του υποχρέου, κατά τον προσδιορισμό δε του ποσού της τα δικαστήρια της ουσίας δεν πρέπει ούτε να υποβαθμίζουν την απαξία της παράνομης πράξεως, παραλείψω, υλικής ενέργειας ή παραλείψω οφειλόμενης νόμιμης υλικής ενέργειας με την επιδίκαση ιδιαιτέρως χαμηλού ποσού, ούτε να καταλήγουν, με ακραίες εκτιμήσεις, στον υπέρμετρο πλουτισμό του ενός μέρους (ΣτΕ 1906/2015, 2202/2014).

ΣΤ. Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με όσα λεπτομερώς παρατέθηκαν ανωτέρω στο ιστορικό της παρούσας, το δικάσαν Διοικητικό εφετείο αφού έλαβε υπ' όψιν του τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, όπως αυτά προέκυπταν από τα έγγραφα της δικογραφίας, μεταξύ των οποίων και τη δεσμευτική γι αυτό αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, αναφορικά με τα πραγματικά περιστατικά που κρίθηκε από αυτό ότι έλαβαν χώρα και τα οποία στοιχειοθετούν συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας εξ' αμελείας με συνδυαστικές παραλείψεις των οργάνων της τέως Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηλείας και νυν Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, του Δήμου Ζαχάρως και του Ελληνικού Δημοσίου, υπήγαγε αυτά στις εφαρμοστές διατάξεις των άρθρων 105 ΕισΝΑΚ, 926 και 932 ΑΚ και καθόρισε τα ποσά της χρηματικής ικανοποίησης των εφεσίβλητων, όπως και το πρωτόδικο Δικαστήριο.

Εξάλλου η επί της ουσίας κρίση του για το εάν εν προκειμένω επήλθε ψυχική οδύνη στους οικείους της θανάτωσης καθώς και ο προσδιορισμός της εύλογης χρηματικής ικανοποίησης που αυτοί δικαιούνται, δεδομένου ότι σχηματίζεται από την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και χωρίς υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια, δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο (ΣτΕ 4133/2011 ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 2739/2007 ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 1915/2007 ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 1042/2007 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 14/2011 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 634/2007 ΝΟΜΟΣ).

Συνεπώς το Δικάσαν Δικαστήριο ουδόλως υπερέβη, κατά τον προσδιορισμό του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης, τα άκρα όρια της διαγραφόμενης από τη διάταξη του άρθρου 932 του Α.Κ. εξουσίας του, καθόσον δεν προκύπτει, ούτε ότι έλαβε υπόψη πραγματικά περιστατικά που δεν ήταν επιτρεπτό να συνεκτιμηθούν για το σχηματισμό της κρίσης του, ούτε ότι παρέλειψε να συνεκτιμήσει πραγματικά περιστατικά που είχαν τεθεί υπ' όψιν του. Σε κάθε δε περίπτωση η αιτιολογία της ως άνω απόφασης συναρτάται με το πραγματικό της ένδικης υπόθεσης και όχι με ερμηνεία διάταξης νόμου ή γενικής αρχής.

Τούτων δοθέντων και δεδομένου ότι στο μεταξύ εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 926/2019, 2254/2018, 2620/2018, 2255/2018, 2251/2018 και 2434/2018 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, επί αιτήσεων αναιρέσεων με παρόμοιο αντικείμενο, που αφορούσαν επιδικασθείσα αποζημίωση για την ψυχική οδύνη συγγενών άλλων θυμάτων των πυρκαγιών της 24ης Αυγούστου 2007, όπου κρίνονται τα ίδια νομικά ζητήματα, και οι οποίες

απέρριψαν τους ισχυρισμούς μας. Κατά δε τη συζήτηση των σχετικών αιτήσεων αναιρέσεων, η σύνθεση του Δικαστηρίου εξέφρασε την άποψη περί της ανυπαρξίας αντίθετης νομολογίας και ετέθη θέμα απαραδέκτου των ασκηθέντων αναιρέσεων. Τα αυτά άλλωστε αναφέρονται και στο υπ' αριθμ. 4353/20-11-2017 Πρακτικό Συνεδρίασης της Τριμελούς Επιτροπής του Δικαστικού Γραφείου Πατρών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Άρθρα 5,6 και 7 του Ν. 3086/2002 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του» - Φ.Ε.Κ. Α' 324), όπου αποφασίζεται η μη άσκηση αίτησης αναίρεσης κατά αντίστοιχης απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Επειδή η υπ. αριθμ. Α449/2022 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πατρών δεν υπόκειται παραδεκτώς σε αίτηση Αναίρεσης κατά την παρ. 3 του άρθρ. 53 του π.δ 18/89 (όπως ισχύει από 22-12-2016 μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 15 παρ. 2 του Ν.4446/2016), καθόσον δεν υφίσταται αντίθεση αυτής με την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου Δικαστηρίου ή ανέκκλητη απόφαση Διοικητικού Δικαστηρίου. Επιπλέον δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 2 του Ν. 3900/2010, διότι δεν πρόκειται περί αποφάσεως Διοικητικού Δικαστηρίου που κρίνει διάταξη τυπικού νόμου αντισυνταγματική ή αντίθετη σε άλλη υπερνομοθετική διαταξη.

Επειδή τυχόν άσκηση Αναίρεσεως δεν πιθανολογείται ότι θα ευδοκιμήσει, αν λάβουμε υπόψη και την πρόσφατη ως άνω νομολογία του ΣτΕ επί αιτήσεων αναιρέσεων με παρόμοιο αντικείμενο, αλλά αντιθέτως θα οδηγήσει σε περαιτέρω επιβάρυνση της Π.Δ. Ελλάδος με τόκους και δικαστικά έξοδα, αλλά και σε άσκοπη επιβάρυνση των Διοικητικών Δικαστηρίων με τη συζήτηση υπόθεσης, της οποίας η έκβαση προδήλως θα αποβεί εις βάρος της Π.Δ. Ελλάδος.

ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΩ

Ότι η Π.Δ.Ελλάδος (Π.Ε. Ηλείας) δεν πρέπει να ασκήσει το ένδικο μέσο της Αναίρεσης Ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας (ΣτΕ) κατά της υπ. αριθμ. Α449/2022 τελεσίδικης απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Πατρών (Α' Τριμελής).

Μετά τα ανωτέρω προτείνεται η μη άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης κατά της υπ' αριθ. Α449/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας).

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον κ. Μπαλκάμο Κωνσταντίνο – Προϊστάμενο του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας της Π.Ε. Ηλείας της Αυτοτελούς Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Π.Δ.Ε., για παροχή διευκρινήσεων επί του θέματος.

Με βάση τα παραπάνω η Οικονομική Επιτροπή, αφού άκουσε τον Πρόεδρο και λαμβάνοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις των άρθρων 175, 176, 177, 184 & 225 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ.87/7.6.2010/τ. Α) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
- Την υπ' αριθμ. 03/2022 (ΑΔΑ: 6ΚΟ17Λ6-ΡΑΝ) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου αναφορικά με την εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

ΟΜΟΦΩΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Εγκρίνει την μη άσκηση του ενδίκου μέσου της αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της υπ' αριθ. Α449/2022 τελεσίδικης Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών

(Τμ. Α' Τριμελές), που αφορά την απόρριψη της έφεσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά των εφεσίβλητων Ζαχαρούλας Φραγκούδη του Σταύρου κ.λ.π. (συν.4), σχετικά με την καταβολή αποζημίωσης, ως χρηματική ικανοποίηση για τη ψυχική οδύνη που υπέστησαν από το θάνατο συγγενικού τους προσώπου κατά την καταστροφική πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στις 24-08-2007 στην Τ/Κ Αρτέμιδας Δήμου Ζαχάρως Π.Ε. Ηλείας.

Το παρόν πρακτικό αφού συντάχθηκε, διαβάστηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως ακολούθως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΙΛΙΑΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ακριβές απόσπασμα από τα πρακτικά συνεδριάσεων της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η Γραμματέας

Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα